

Bankárok reggelire

Heti Válasz (2014.01.23 - (37,38,39. oldal)

*A GVH nem fog szópárbajt vívni

Brüsszel mindvégig árgus szemmel figyelte, mit lép a Gazdasági Versenyhivatal a banki kartellügyben - állítja Juhász Miklós. Az elnök szerint a GVH ma már nem kupleráj.

- Mikor járt utoljára McDonald"sban?

- Ugye, nem arra akarja kanyarítani a beszélgetést, hogy a versenyhivatal kipécézte a multikat, s a gyorsétteremláncra kiszabott büntetésnek is csak a végzálás volt a célja?

- Nem, de ha már visszakérdezett: mi a baj azzal, hogy darált csirkebőr felhasználásával készíti termékeit a McDonald"s?

- Önmagában semmi, hiszen ennek sem egészségügyi, sem étkezési szempontból nincs jelentősége. Annak viszont van, hogy a cég reklámjaiban megjelenő szövegek és különösen a képek azt sugallták: szintiszta csirkehúsból készültek az ominózus termékek. Ez pedig nem igaz.

- A gyorsétterem-hálózat szerint nem is azok a termékeik tartalmaznak darált csirkebőrt, mint amire hivatkozva önök megbüntették őket.

- Szívük joga, hogy mit mondanak. Mi határozatban fejtettük ki az álláspontunkat. Azt pedig nem tartom elegánsnak, hogy köztisztviselőként egy ügy bizonyítékait a nyilvánosság előtt értékeljem. Ezt majd megteszi a bíróság. Épp ezért a céggel sem fogunk szópárbajt vívni. De csak nem gondolja, hogy a 15 millió forintos büntetés olyan súlyos pénzügyi teher, ami megroppanthatja a McDonald"sot? Azt elismerem, hogy ennél sokkal nagyobb kárt okoz az a csorba, ami a brand hitelességén esett.

- A bankokra kiszabott kilencmilliárd forintos kartellbírság viszont már szép summa. A GVH tavalyi rekordbevételeinek több mint 80 százalékát ez adja. Befizették már a pénzügyi intézetek a büntetést?

- Egyikük a végrehajtás felfüggesztését kérte. Mielőtt megkérdezné: nem a legnagyobb bírsággal sújtott bank volt az.

- Olvasta a GVH korábbi elnökének interjúját? Nagy Zoltán azt állítja: a versenyhivatal dokumentumaiban nyoma sincs annak, hogy a bankok kartelleztek volna.

- Nem olvastam, de nem is szeretném az ő nyilatkozatait értékelni. Mindenki a saját habitusából és élethelyzetéből fakadóan, adott pozíciójától függően tud véleményt mondani. Nyilván ő is.

- Arra utal, hogy Nagy Zoltán azért rokonszenvez ennyire a bankokkal, mert a kartellügyben megabírságot elszenvedő OTP-nél volt korábban vezető beosztásban? Igaz, most a Mol-csoportot erősíti.

- Röviden és tényyszerűen csak annyit mondanék: több mint 130 dokumentumot értékelt a versenytanács. Ezek belső levelezések, e-mail-váltások, egyéb jegyzetek voltak. Volt köztük olyan is, amelyben az egyik bank vezetője kifejezetten megtiltja a bankárreggeliken való további részvételt a kollégájának.

- Az FHB-ra céloz. De mi a baj azzal, ha a bankárok összejönnek egy reggelire, hogy a nekik kárt okozó végtörlesztésről beszélgessenek? Talán nem is tudták, hogy amit csinálnak, az kartellezésként is fölfogható.

- A bankok megfelelő jogi háttérrel rendelkeznek ahhoz, hogy megítéljék egy magatartás kockázatát versenyjogi szempontból. De ha korábban voltak is kétségeik, az eljárás 2011. november 23-i elindulását követően egyértelműen tisztában kellett lenniük azzal, hogy a magatartásuk aggályos. Ennek ellenére 2012. január végéig kitartottak mellette. A bankok kamatemeléssel, a hitelkiváltó termékek korlátozott nyújtásával, a saját és az új ügyfelek megkülönböztetésével, valamint e három kombinációjával korlátozták a devizakölcsönöket kiváltó forintHITELEKHEZ való hozzáférést. 2011. szeptember 22-e után egymással közel azonos időpontban jelentős mértékben, 0,5-2 százalékponttal megemelték a lakossági jelzálogHITELEK kamatait, illetve magasabb kamatú új termékeket vezettek be.

- Egy szakmai egyeztetés mikor csúszik át kartellba?

- Mi abból indulunk ki, hogy minden piaci szereplő önállóan, az adott helyzethez alkalmazkodva, saját maga alakítja ki a stratégiáját, az üzletpolitikáját. Ez a verseny lényegi eleme. Ha azonban a versenytársak összehangolják a magatartásukat, sérülhet a verseny, aminek végül a fogyasztó látja a kárát.

- A végtörlesztés azonban nem egy szokványos piaci esemény.

- Ez igaz, s kétségtelen, hogy a végtörlesztés veszteséget okozott a bankszektorban, hiszen egyfajta kármegosztást jelentett a pénzüzetek és az adósok között. Ezt a bírság kiszabásakor a versenytanács enyhítő körülményként értékelte. Mindez nem változtat azon, hogy a devizahitelek végtörlesztésének lehetősége keresletet támasztott a forintHITELEK iránt, versenyhelyzet jött létre, amit a bankok magatartásukat összehangolva megpróbáltak tompítani, lefojtani. Ez viszont már jogszabályba ütközik.

- A CIB-nél lefoglalt e-mailekből kiderül, hogy a bank vezérigazgatója, Tomas Spurny négy szemközti találkozókon egyeztetett az OTP-s Csányi Sándorral vagy a Budapest Bank első emberével, Zolnai Györggyel. Ön tudja, miről beszéltek?

- Erről nem tudok nyilatkozni.

- Azt viszont elmondhatná, mit gondol arról az ellenzéki felvetésről, miszerint az FHB azért úszta meg a büntetést, mert elnöke, Spéder Zoltán a kormány Takarékbank-projektjének erős támogatója.

- A döntés szempontjából közömbös, hogy milyen támogatottsága van Spéder Zoltánnak. A határozatunk rögzíti, miért mentesült az FHB a bírság alól. A jogsértésben ugyan benne volt passzív résztvevőként, de az illetékes vezető időben érzékelte a veszélyt, ezért megtiltotta kollégájának a további részvételt. Talán még az ejnye-bejnye is elmaradt volna, ha a többi résztvevő számára is világosan kiderül: az FHB-s kolléga nem azért hiányzott a következő találkozóról, mert forgalmi dugóba került - mint ahogy nekik állította -, hanem mert a részvételt a főnöke megtiltotta. Se kifelé, se befelé nem határolódott el nyilvánosan az egyeztetéstől. És míg a többi banknak nem ez volt az első kartellügye, az FHB nem visszaeső.

- A Takarékbank és a Citibank is minimális bírságot kapott. Egyesek szerint azért, mert az őket képviselő Réczicza ügyvédi irodától jött a GHV egyik alelnöke, miközben a másik az FHB-től érkezett a hivatalba.

- A határozat világosan tartalmazza, milyen szempontokat vett figyelembe a bírság kiszabásakor a versenytanács. Ennek pedig semmi köze nincs ahhoz, amit felvetett. Ilyen szempont volt például a releváns forgalom, a jogsértéshez való viszonyulás, a jogsértés piaci hatása vagy az ismétlődés. A bírság kiszabásának szempontjait pedig egy nyilvános elnöki közlemény rögzíti.

- A hírek szerint a GVH-nak még a bírság nagyságáról is egyeztetnie kellett Brüsszellel. Miért?

- Mivel több banknak külföldi tulajdonosa van, ezért a tagállamok érintettsége miatt a hazai mellett az uniós jogot is alkalmazni kellett. Ez egyeztetési kötelezettséget jelent a Bizottsággal. Ennek keretében a határozat tervezetét is el kellett küldenünk Brüsszelbe. Az ugyanis nem lehetséges, hogy ugyanazt a szabályt eltérően értelmezzék a tagállamok. Ha a Bizottság nem ért egyet az eljárás irányával, végső soron akár magához is vonhatja az ilyen ügyeket. A hazai és az uniós szabályozás a kartelleket illetően gyakorlatilag azonos.

- Egyébként mit szolt az Állami Számvevőszék dicséretéhez?

Bár nem mindenben értek egyet a jelentésben írtakkal, a dokumentum alapvetően visszaigazolja az erőfeszítéseinket.

- A számvevők anyagából az olvasható ki, hogy a GVH az előző elnök vezetése alatt úgy működött, mint egy kupleráj, s csak azóta javult valamelyest a helyzet, hogy az ön kinevezése után komoly átszervezés indult.

- 2010-ben szakmailag felkészült és elismert munkatársi gárdát vettem át, ezért a fogalmazás erős. Annak azért örülök, hogy azt az ÁSZ is elismerte: az általunk elindított átszervezések elérték céljukat, s a GVH ma már sokkal hatékonyabban működik, mint korábban. Komoly előrelépés történt például a határidők betartása terén. Két példát is mondanék: 2011-ben

még olyan fogyasztóvédelmi ügyeink is voltak, amelyek 2008-2009-ben indultak. Ma az összes ilyen jellegű ügyünk tavaly indult, többségük a második félévben. 2013-ban az egyszerűbb fúziós ügyeket átlagosan 22, a bonyolultabbakat 83 nap alatt zártuk le. 2010-ben az átlag 103, illetve 186 nap volt.

- A számvevőszék egyes kritikus állításait a GVH a honlapján cáfolta. Miért száll vitába két állami szerv?

- Nem egyszerűen cáfoltuk az állításokat, hanem kiegészítettük őket. A számvevőknek ugyanis több megfontolandó észrevételük is volt, amiket mi már időközben megvalósítottunk. Az ÁSZ a 2008-2012 közti időszakot vette górcső alá, miközben ma már 2014-et írunk. Így értelemszerűen nem szerepelhettek a jelentésben a 2013-ban életbe lépett változások eredményei.

- Ön kérte az ÁSZ-tól, hogy tegyen különbséget az előző és a mostani elnöki időszak között. Ez segíthette volna a tisztánlátást például a GVH behajthatatlan követeléseit illetően. Igaz, hogy egy elhanyagolt Excel-táblát örökölt meg, amin a milliárdos tartozásokat és a tartozókat tartották nyilván?

- Egy szervezet életében a vezetőváltás az ÁSZ módszertana szerint is kockázati tényező, ezért fontos, hogy ez világosan megjelenjen a dokumentumban. Ez azonban nem a vita helye, a lehető legrövidebb idő alatt végre kell hajtunk a javaslatokat. A követelések behajtását illetően már eddig is komoly erőfeszítéseket tettünk, s a jövőben is kiemelt figyelmet fordítunk erre.

- Mennyi követelés kallódott el?

- Az Állami Számvevőszék több mint 1,2 milliárd forintot említ. Ennek nagy részét 2011-ben kellett leírunk, mert látszott: a sok évvel korábban esedékessé vált, de be nem fizetett követeléseket már nem lehet behajtani, mert vagy elavultak, vagy a cég időközben megszűnt. Nem volt jó érzés, amikor először írtam alá egy ilyen okiratot.

*GYÜRE JÓZSEF uzlet@hetivalasz.hu